

Dobrá výchovná metoda – co to je?

Členové smečky musí mít dostatek zdravého a klidného spánku, potravy a pohybu

Správná výchova psů HNED OD POČÁTKU 3. díl

Jak jsme až dosud zjistili, základem dobré výchovy psů je zdravé soužití s lidmi a pevná vazba mezi člověkem a psem. K tomu je potřeba vytvořit společenství. Dnes se podíváme na to, o jaká společenství jde! Vztahují se mimochodem nejen ke psům, ale také ke společnostem jiných vysoce vyvinutých živých bytostí.

V první řadě musí být uspokojeny základní potřeby a požadavky členů společenství.

Členové společenství musí tedy mít dostatek zdravého a klidného spánku, potravy a pohybu. Pokud to společenství nedokáže svým členům nabídnout, její členové uhynou nebo včas takové společenství opustí.

Spánek nepředstavuje prakticky nikdy problém. S krmením to však vypadá již trochu jinak. Dnes je většina psů spíše překrmována a rozhodně nehladoví. Ale i to se ještě někdy stává. K nám se poměrně často dostávají psi, pro něž hledáme nové majitele. Tito psi bývají někdy podvyživení nebo jim chybí minerály a vitaminy. Přesto se i u nás již objevila zvířata, která byla natolik zkrmená, že se prakticky nedokázala pohybovat. Po prodělané dietě bývají tito psi opět naplnění radostí ze života a mají konečně možnost vybit si svou potřebu pohybu. Z toho pak máme ohromnou radost. Můžeme jen doufat, že jejich majitelé se přidrží přiměřené výživy svých psů.

Opravdu dobrá a zdravá výživa ve skutečnosti vůbec není tak samozřejmá, jak bychom dnes očekávali. Pro své psy vaříme co nejčastěji nejrůznější „psí menu“ z čerstvých surovin. Majitelé, jejichž psi strávili určitou dobu v našem penzionu, často krát zjišťují, že se u nás očividně zlepšil stav srsti jejich psů, a srst je přece měřítkem celkového zdravotního stavu psa.

Chceme-li psa udržet zdravého, potřebuje samozřejmě také odpovídající pohyb. Psi jsou prostě šelmy, které svoji kořist aktivně loví. Nepatří mezi šelmy, které na kořist číhají a loví ji ze zálohy. Většina psů se pohybuje příliš málo. U dospělého zvířete je přiměřené, aby se denně pohybovalo nejméně tři hodiny - to znamená tři hodiny běhání, her a dovádění. To také předepisuje zákon na ochranu zvířat proti týrání například v Německu. Tuto činnost potřebují psi vykonávat se svými rodinnými partnery. Je-li pes sám, prakticky se nepohybuje. Mít pozemek proto ani zdaleka neznamená, že se pes bude dostatečně pohybovat. Viděli jsme ovšem také případy, kdy to majitelé s pohybem psů důkladně přeháněli. Psi, kteří byli donedávna hotoví peciválové, se mají najednou stát výkonovými sportovci, nebo štěňata mají zdolat maraton. Také takové jednání způsobuje dlouhodobé poškození organismu psa a z hlediska společenství současně „výpadek“ důležitého člena. Zнали jsme například rodinu, která nutila již svá štěňata běhat u kola. S tím výsledkem, že všichni jejich psi měli těž-

ce poškozené klouby. Vina se ovšem shazovala na degeneraci dnešních psů. V této souvislosti potlačím veškeré komentáře, které mne napadají.

Na okraj ještě malý tip: Štěňata většinou dostávají příliš málo látek na vybudování kloubů. Podávání hotových látek na vybudování kloubů a krmení chrupavek může v lecčems pomoci. Máte-li o toto téma hlubší zájem, poohlédněte se po knížce Omyl tisíciletí ve veterinární medicíně, tu vám vřele doporučujeme. Ale varujeme vás předem: za prvé bude hotové martyrium tuto knihu vůbec sehnat - a za druhé budete muset zcela změnit své názory a myšlení o výživě psa. Je to knížka, kterou se rozhodně vyplatí si přečíst!

Ve společenství je ovšem velmi důležitá ještě jedna potřeba. I když mnoho lidí bude přesvědčeno, že je zbytečné ztrácat o ní být jen jedině slovo. Praxe však ukazuje pravý opak.

Byli jsme z toho paf!

Kdysi jsme do našeho penzionu přijali psa, který měl dostávat celý dlouhý seznam nejrůznějších léků, protože údajně trpěl těžkým poškozením ledvin. Majitel ho svěřil univerzitní klinice a za léčbu vydal nemalé peníze. Když jsme obdrželi složité instrukce o podávání léků tomuto psovi, vyprávěl nám majitel velmi hrdě, že si nemusíme dělat žádné starosti s čistotností psa, protože jemu prý stačí jít jen jednou denně ven, aby se vyprázdnil. Pes je údajně schopen bez problémů všechno zadržet až na procházku. Nevím, zda si vůbec dovedete

Srst je většinou měřítkem celkového zdravotního stavu psa

představit naše zmatené pohledy. Tady si člověk dělá starosti o svého psa, běhá s ním od jednoho zvěrolékaře k druhému, za léčení psa vydá málem poslední korunu - a na druhé straně svému psovi sám způsobuje zdravotní problémy. Byli jsme z toho paf! Až když jsme mu důkladně vysvětlili souvislost mezi poškozením ledvin a neustálým zadržováním moči, uvědomil si poprvé ve svém životě, co svému psovi vlastně provedl. Když pes přišel do našeho penzionu podruhé, žádné léky nepotřeboval. Byl zdravý jako ryba, protože konečně směl vícekrát denně ven!

Nedostatečné uspokojování této základní potřeby psa ho téměř stálo život a málem všechno skončilo - včetně krásného vztahu člověka se psem. Podle našeho názoru by pes měl mít možnost vyprázdnit se alespoň pětikrát denně. Štěně se potřebuje vyvenčit dokonce vždy po několika málo hodinách.

Co to má ale společného s výchovou psů? Jak nám může pes věřit, když mu neposkytneme to, co naléhavě potřebuje ke svému životu?

My jsme zárukou úspěšného „lovu“, my motivujeme k radostnému společnému pohybu. Bohužel se zde nemůžeme věnovat podrobně všem bodům. Několik myšlenek a tipů k uvedenému tématu vám však poskytneme. Krmení znamená vždycky přežití. Proč se zbavujeme tohoto ohromného motivačního faktoru tím, že našim psům krmení jen tak předkládáme v misce? Naším zákazníkům vždy doporučujeme krmení schovávat a pak ho hledat společně se psem. Vylíčení a společné ulovení kořisti je skvělá věc, zvyšuje pozornost psa a tímto způsobem můžeme krmení skvěle využít k zintenzivnění komunikace mezi člověkem a psem a rozvoji inteligence zvířete. Pes se díky tomu „jen tak mimochodem“ naučí povely jako „Hledej!“, „Pust!“ „Jez!“ Pes bude mnohem pozornější, když zjistí, že krmení nedostává jen tak v misce, ale že s námi musí spolupracovat. Samozřejmě mu musí být také jasné, že kořist musí nejdříve patřit nám, a když už o ni nejevíme zájem, dostane svůj díl kořisti také pes. Tak se - opět zcela mimochodem a nenásilně - naučí, kdo je tady pánem (a nejen při rozdělování jídla). Až když jsme se nasýtli a o jídlo nemáme zájem, dostane svůj díl „hierarchicky níže postavený jedinec ve smečce“ - tedy pes. Výjimkou jsou případy, kdy ulovíme tak ohromnou kořist, že mu můžeme dovolit, aby se pustil do jídla spolu s námi. To existuje i v přírodě - a takový zážitek v neposlední řadě posiluje soudržnost smečky

Dobrá výchovná metoda – co to je?

a důvěru mezi jejími členy. „Je-li dostatek jídla, dostanou svůj díl všichni najednou a dostanou tolik, že se nasytí a jsou šťastní a spokojení, protože všichni dohromady tvoříme tým!”

Proto můžeme občas dávat psovi zbytky dokonce i při jídle. Důležité ovšem je, aby pes nedostal sousta přímo do tlamy, ale abychom o ně ukázali naprostý nezáměr například tím, že zbytky chrupavek a kostí budeme jednoduše pohazovat vedle sebe. Žebrání, při kterém si pes vynucuje sousta, je vždy tabu. Při dalším krmení si ale musíme dát záležet na tom, aby nás pes nechal v klidu. Smečka konekců uloví tak velkou kořist jen zřídka a společné jídlo je možné jen tehdy, když je předem zřejmé, že potravu bude nadbytek pro všechny. A to se stává opravdu jen vzácně!

To by k tématu krmení stačilo.

Faktor času

Dalším předpokladem k založení společenství je faktor času.

Členové fungujícího společenství musí spolu strávit dostatek času.

To bývá pro řadu majitelů psů kámen úrazu. Pro nás také. A pro psy zvlášť.

Toto téma patří v podstatě také k bodu 1. Kontakt je pro sociálně žijící tvory potřeba stejně silná jako potřeba jíst, pít, spát atd. Matička Příroda nás tak vybavila a tato potřeba je nám „naprogramována” stejně jako ostatní předpoklady, které jsou k životu nutné. Jsme prostě bytosti žijící ve skupinách. Jsme -li odsouzeni k osamělosti, stíhají nás psychické poruchy, projevují se u nás změny chování a naše intelektuální a sociální schopnosti zakrňují.

U každého třetího zájemce o psa se u nás rozvíjejí diskuse o zásadních otázkách. Každý třetí zájemce je z venkova. Podle názoru velkého počtu zájemců patří pes ven, „na dvůr”. U dospělého zvířete a člověka, který žije čistě venkovským způsobem života, to znamená: za větru i nepohody dennodenně společně se svým psem (tím nemyslíme, že pes sedí v kotci a vyhlíží na člověka, ale je přímo s ním) deset až dvanáct hodin venku na lukách, ve stáji a ve stodole - to je bez problémů. Kolik z nás ale ještě takhle žije? Většina z nás chodí do práce a v důsledku toho je více než devět hodin denně mimo domov. Pak je potřeba vyřídit každodenní drobné záležitosti - a s trochou štěstí zbývá na psa jedna - dvě hodinky společné činnosti a kontaktu. A to je všechno, přinejmenším v době, kdy počasí zrovna nezve k posezení na zahradě. A v našich zeměpisných šířkách prostě máme tu

Členové fungujícího společenství musí spolu strávit dostatek času

smůlu, že sedm měsíců v roce panuje opravdu nepřijemné klima. Pes pak musí být po sedm měsíců denně 22 hodin sám. Bez jakékoliv společnosti, nemá co dělat, bohapustá nuda, žádná ochrana ze strany smečky, žádné duševní zatížení, nic.

Jak se má pes fixovat vnitřně na člověka, jak mu má věřit, když člověk ho nechává takhle ve štýchu? Jak má pes někoho uznávat za šéfa, když tu prakticky nikdy není? Jak má pes dodržovat pravidla, když tu není nikdo, kdo by je mohl prosazovat?

Normální a přirozené by pro psa bylo, kdyby měl se svým majitelem kontakt po 24 hodin denně. Buďme pro jednu upřímní: to stejně nikdo nedokáže a rozhodně bychom se neměli ani stát otroky svých psů.

Kolik času bychom ale měli denně strávit se svým psem?

U štěněte se nevyhneme tomu, abychom s ním strávili první dny celé, dvacet čtyři hodiny denně. Krok za krokem nacvičujeme se štěnětem, že se nemusí cítit opuštěné, když ho necháme na chvíli samotné. Pořídít si štěně a během dvou týdnů ho nechávat doma deset hodin denně samotné nepovažují za rozumný přístup. Možná najdete nějakou babičku, která miluje psy, nebo dědečka, který má zájem o zvířata, kteří vám budou moci pomáhat v prvních týdnech a měsících. Právě v době, kdy pes je ještě velmi mladý, je nutné si s ním vybudovat vztah vzájemné důvěry a rozvíjet ho. Ponecháme-li štěně osamělé, přerušíme tak počáteční důvěru. Štěně, které zůstane opuštěno v přírodě, je bezbranné a tím odsouzeno k smrti - a proto mají štěňata ze samoty skutečně

smrtnou hrůzu. Jak mohou věřit někomu, komu je očividně lhostejné, zda zemře nebo ne? Logické je, že štěně neumře, když ho necháme samotné v bezpečném prostředí. Ale jak to vysvětlíte tomu psovi? To jde jen v případě, kdy štěně postupně přivykne prostředí, ve kterém má zůstat samo, a nabude k němu důvěry. A toho dosáhneme jedině vybudováním jeho důvěry v člověka.

Dostatečný kontakt je ale nutný také z jiných důvodů. Určité části mozku, právě ty, které řídí pocity, a proto jsou základem k vybudování zdravých a normálních vztahů, potřebují zejména v mladém věku psa vydatné povzbuzování a nekončící mnoho kontaktů. Pokud se psovi této podpory a kontaktů nedostává, uvedená důležitá část mozku zakrní - a s dospělým psem už nic neuděláme, protože stimulace k růstu centra pocitů je již marná. Pes je pak trvale poškozen. Že inteligence má cosi společného s rozvíjením, cílenou činností a kontaktem, to je nepochybně více než logické. Dospělého psa, který je připraven na to, že bude zůstat sám, můžeme nechat samotného až 12 hodin. Přirozeně ale jen tehdy, když má možnost vyjít ven, aby se vyprázdnil.

Ke kontaktu patří nejen přítomnost, ale také spoluúčast na společných činnostech. Na hrách, skotačení, procházkách a učení postaveném na zábavě. Součástí normálního sociálního chování je ale také společný odpočinek a relaxace.

A ještě jedna věc častokrát chybí: tělesný kontakt. Měli jsme případ, kdy majitelka psa považovala za nemístné se svého psa dotýkat. Prakticky na něj nikdy nesažala. Na pohlázení nebylo ani pomyslení. Její fenka byla velmi nejistá, nervózní, jednala zbrkle a projevovaly se u ní nežádoucí změny chování. Není divu.

Partneři se prostě občas dotýkají. V důsledku chybějícího a špatného kontaktu se mohou začít projevovat nejrůznější poruchy chování: počínaje nedostatky v sociálním chováním přes strach, zbrkllost, chybějící schopnost koncentrace, poruchy motivace, flegmatický přístup k životu, zbytečné štěkání, snahu vymanit se z moci člověka, sklony k ničení věcí až po agresivitu a autoagresivitu, kdy se zvíře samo zraňuje.

Dobrý vztah je ale zárukou, že se všem zúčastněným dobře povede. Jedině tak může vzniknout dobře sehraný tým!

V příštím dílu se budeme zabývat jiným, velmi důležitým základem společenství: komunikací. Jedině tehdy, když si navzájem rozumíme, dokážeme také společně žít.

M. Nováková